

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2023/2024

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Martina Kutková
Identifikační číslo studenta: 86284764

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Translatologie
ID studia: 626381

Název práce: Judeošpanělština v českých překladech
Pracoviště práce: Ústav translatologie (21-UTRL)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. PhDr. Jana Králová, CSc.
Oponent(i): PhDr. Vanda Obdržálková, Ph.D.
doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc.

Datum obhajoby: 26.04.2024 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby:

11: 15: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., zahájil obhajobu, představil doktorandku a složení komise.
11:16: Školitelka prof. PhDr. Jana Králová, CSc., představila doktorandku. Mimo jiné zdůraznila, že povinnosti plnila průběžně a systematicky. I přes covidovou pandemii využila celou řadu publikačních, konferenčních a dalších akademických příležitostí. Dále školitelka shrnula obsah disertace a poukázala na její aktuálnost a unikátnost. Navrhuje otázku o uplatnitelnosti zvoleného přístupu také pro studium dějin překladu z dalších minoritních a ohrožených jazyků.
11:22: Doktorandka zahájila prezentaci, během které zazněly mimo jiné následující informace:
-Cílem disertace bylo najít a analyzovat české překlady z judeošpanělštiny, přispět ke znalosti této problematiky, obohatit výzkum dějin překladu a přispět k výzkumu minoritních jazyků.
-Práce má 6 hlavních kapitol a přílohu, která má největší význam pro 4. kapitolu.
-V úvodu doktorandka vymezuje důvod volby tématu disertace, jímž byl zejména osobní zájem o téma. K volbě tématu rovněž přispělo vydání Zákona o udělení španělského občanství sefardským Židům původem ze Španělska (2015–2019).
-Kapitola 1 obsahuje vymezení terminologie (Sefardové, judeošpanělština) a kontextu.
-Kapitola 2 se věnuje shrnutí historie židovské komunity na Pyrenejském poloostrově a dějinám Sefardů. Popisuje též dějiny židovské komunity v českých zemích.
-Kapitola 3 popisuje teoreticko-metodologický rámec práce.
Doktorandka přiznává, že nenašla žádný knižní český překlad z judeošpanělštiny. V průběhu hledání materiálů si kladla otázku, zda může přispět k výzkumu dějin překladu, pokud nemá k dispozici

knižní překlad. Na tuto otázku si odpověděla tezemi Julia-Césara Santoya, jenž zdůrazňuje, že dějiny překladu jsou tvořeny taktéž překlady jiných (neliterárních) textů.

-Kapitola 4 se zabývá překlady synagogálních textů. Doktorandka zde navrhuje svůj vlastní systém transliterace, který považuje za přínosný zejména pro hispanisty, kteří neovládají hebrejské písmo. Doktorandka v této kapitole vychází zejména z materiálů, které analyzovala v Židovském muzeu.

-Kapitola 5 se věnuje orální poezii, která podle doktorandky tvoří nejznámější složku sefardské literatury. Doktorandka zde představila zejména svou práci s booklety k CD s přeloženými písněmi.

Zdůrazňuje, že se v případě překladů písní věnovala paratextům, aby zjistila motivaci k překladům a další okolnosti vzniku. Taktéž se podle vlastních slov věnovala překladům filmových titulů.

-Kapitola 6 pojednává o knižních překladech. Doktorandka sice nenalezla ucelený knižní překlad z judeošpanělštiny, ale narazila na řadu jednotlivých slov, slovních spojení a větných konstrukcí v knihách, které mají charakterizovat přepínání kódů různých knižních hrdinů.

-Závěr disertace spočívá mimo jiné ve zjištění, že české překlady z judeošpanělštiny existují. Doktorandka rovněž během disertačního výzkumu usilovala o sestavení korpusu textů, snažila se nastínit „dluhy“ v překladu a další možnosti výzkumu včetně metodologie.

11: 30: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., vyzval oponentky k představení posudků.

11:34: Oponentka PhDr. Vanda Obdržálková, Ph.D., představila svůj posudek. Práci doktorandky hodnotí jako velmi zajímavou, neboť v ní jde o neprobádané a zároveň velmi aktuální téma. Poznává, že doktorandčin cíl byl poměrně ambiciózní. Kladně hodnotí sestavení přehledu překladů a uvedení do judaisticko-historického kontextu. Oponentka však postrádá zevrubnější popis metodologie k jednotlivým částem. Konstatuje, že každá položka, kterou autorka analyzuje, by měla mít svou vlastní metodologii, zejména v poslední části práce. Ptá se, jak doktorandka dospěla ke korpusu fragmentárních textů. Dodává, že více by mohla být popsána rovněž textová analýza. Uvědomuje si zároveň, že je velmi těžké kombinovat textovou analýzu s archivním výzkumem. Podle oponentky práce obsahuje velké množství informací, které ale nejsou analyzovány do konce. Shrnuje, že se doktorandce povedlo téma prezentovat, uvést jej do českého kontextu, ale uvítala by propracovanější analýzu závěrů.

11:39: Oponentka doc. PhDr. Jiřina Šedinová, CSc., shrnula svůj posudek. Podotýká, že k práci přistupovala pouze z perspektivy svého oboru. Zdůrazňuje aktuálnost a důležitost tématu pro judaistiku. Práci hodnotí jako ojedinělou, přínosnou a objevnou. Zpracování tématu podle oponentky dokazuje významnou autorčinu erudici v translatoologii a judaistice. Zdůrazňuje důležitost tohoto interdisciplinárního přístupu, který oceňuje jak v praktické, tak i teoretické části. Působivý je podle oponentky samotný zájem o judeošpanělštinu, který není v českém prostředí obvyklý, ale zasluhoval by více pozornosti. Oponentka dále zdůrazňuje, že návrh transliteračního tématu je inovativní, ale zároveň fundovaný a založený na existujících pravidlech. Dotazy oponentky zní následovně: „Je někdy judeošpanělština cílovým jazykem, byť se jedná o minoritní jazyk, který je na ústupu? Mohou překlady pomoci v popularizaci judeošpanělštiny?“

11: 52: Předseda komise vyzval doktorandku k reakcím na posudky školitelky a oponentek.

11: 52: Doktorandka reaguje na posudek školitelky prof. PhDr. Jany Králové, CSc. Konstatuje, že vidí možnost aplikace použitého metodologického přístupu na výzkum překladů z dalších minoritních jazyků. Plánovala např. vytvoření korpusu z jidiš do češtiny. Jedná se ale o velké téma, které nakonec přenechala odborníkům v oblasti židovských studií. Domnívá se rovněž, že podobný přístup lze

aplikovat na regionální variety španělštiny.

11: 54: Doktorandka reaguje na posudek oponentky PhDr. Vandy Obdržálkové, Ph.D. Přiznává obtížnost vybalancování vědecké a osvětové části i obou zkoumaných disciplín. Ke korpusu dospěla následujícím způsobem: Národní knihovna ČR během covidové pandemie zpřístupnila fulltextové vyhledávání v naskenovaných textech. Doktorandka tedy v textech vyhledávala výskyty slov jako „ladino“, „judeošpanělština“ atd. Taktéž vycházela ze sbírky Židovského muzea, která ale není přístupná veřejnosti. Zdůrazňuje roli osobního zájmu. Dodává, že cílem bylo dát práci nejen teoretický, ale i praktický závěr – plánuje výsledky věnovat Židovskému muzeu.

12:00: Doktorandka reaguje na posudek oponentky doc. PhDr. Jiřiny Šedinové, CSc. O překladech z češtiny do judeošpanělštiny neví, ale zároveň nastiňuje možnosti dalšího výzkumu této problematiky po stopách kontaktů obou kultur, viz např. pobyt utečenců po dobytí Bělehradu 1688 na území Moravy nebo výměna studentů v Záhřebu na počátku 20. století.

12:02: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., se dotazuje, zda jsou autorky posudků spokojeny s reakcemi doktorandky na jejich podněty.

12:03: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., vyzval všechny přítomné ke všeobecné diskusi.

12:03 – 12:18: Proběhla diskuse, jejímž hlavním tématem byly možnosti dalšího, navazujícího výzkumu a popularizace tématu mezi hispanisty.

12:19: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., zahájil hlasování komise o výsledku obhajoby (v nepřítomnosti zapisovatelky a doktorandky).

12:30: Předseda komise doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D., doktorandku seznámil s výsledkem obhajoby. Dodal, že s výsledkem „prospěla“ souhlasili všichni členové komise.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	doc. PhDr. Tomáš Duběda, Ph.D.
Členové komise:	prof. PhDr. Jana Králová, CSc.
	prof. PhDr. Jitka Radimská, Dr.
	PhDr. Mgr. Petra Mračková Vavroušová, Ph.D.
	PhDr. Vanda Obdržálková, Ph.D.